

	Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Міжнародне право			
		Статус дисципліни <i>обов'язковий компонент (цикл фахової підготовки)</i>			
Галузь знань	08 Право				
Спеціальність	081 Право				
Освітня програма	Право				
Рівень вищої освіти	бакалавр				
Форма навчання	Денна, заочна				
Курс	третій				
Семестр	п'ятий				
Обсяг дисципліни	Кредити	3,5	Години	105	
	Лекційні			20/10	
	Практичні/семінарські			32/4	
	Лабораторні				
	Самостійна робота			53/91	
Семестровий контроль	екзамен				
Викладач	Окопник О.М. доцент кафедри права та правоохоронної діяльності, кандидат юридичних наук, доцент				
Контактна інформація	<i>ел. адреса викладача olenaokopnik@gmail.com</i>				
Кафедра	права та правоохоронної діяльності				
Факультет	<i>Історії, бізнес-освіти та права</i>				
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	<p>З огляду на сучасний стан і тенденції розвитку міждержавних відносин міжнародне право посідає важливе місце в регулюванні суспільних відносин як у всьому світі, так і в окремих державах, виконуючи роль одного з їх ключових регуляторів.</p> <p>Порушення міжнародного права призводить до виникнення загроз міжнародним правопорядку, миру та безпеці, що інколи можуть виявитися непоправними.</p> <p>Міжнародне право виникло разом із державами через необхідність регулювання міжнародних відносин і пододало тривалий шлях розвитку, тісно пов'язаний з історією формування й розвитку світового співтовариства.</p> <p>Сучасне міжнародне право, яке ґрунтується на концепції узгодження волі держав, є динамічним за своєю природою, постійно розвивається й дедалі частіше охоплює нові сфери міжнародного співробітництва. Усе це робить міжнародне право особливо значущим, і за його відсутності система міжнародних відносин буде неспроможною належним чином функціонувати. Тому вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне право» набуває особливого значення для підготовки юристів, оскільки збагачує майбутніх фахівців знаннями, що дозволяють орієнтуватися у процесах, які відбуваються на міждержавному рівні та впливають на розвиток міжнародних відносин.</p> <p>Завдяки своїй значущості і щоб забезпечити панування права, юристи повинні бути знайомі з міжнародним правом і навчені його методам та мають уміти досліджувати питання, що належать до його сфери, коли в цьому виникає необхідність.</p>				

	<p>Навчальна дисципліна пропонує широкий огляд питань міжнародного права та його різноманітних напрямків, його ставлення до політики та сучасних проблем системи міжнародних відносин. Головна увага надається теоретичному підходу до міжнародного права, а також його впливу на процеси глобалізації світу.</p> <p>Звернення до актуальних проблем міжнародного життя стимулює інтерес студентів до пізнання і практичного застосування отриманих знань, озброює їх умінням системно сприймати події, що відбуваються в сучасному світі, навичками вироблення аналітичних підходів до їх оцінювання, що ґрунтуються на міжнародному праві.</p> <p>Зміст курсу структуровано у такий спосіб, щоб не лише акцентувати уваги на актуальних питаннях, але й підкреслити інтегральну єдність сучасного міжнародного права й відобразити важливість вивчення всього комплексу міжнародно-правових норм у їх системному зв'язку із зовнішньополітичними процесами, а також розуміння особливостей їх історичного розвитку.</p>
<p>Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)</p>	<p><i>Метою курсу є ознайомлення з особливостями міжнародного права як специфічної галузі права; з нормами міжнародно-правового регулювання відносин між державами як провідними суб'єктами та відносин, що стосуються діяльності міжнародних організацій.</i></p>
<p>Компетентності</p>	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності (ІК). – знання та розуміння предметної області та – розуміння професійної діяльності (ЗК3); – здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми (ЗК12); – цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (ФК3); – здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини (ФК4); – здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права (ФК5); – здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України (ФК6); – здатність застосовувати правові принципи та доктрини (ФК8); – здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (ФК-16).
<p>Програмні результати (Чому можна навчитися)</p>	<p><i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та

	<p>основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини (ПРН2);</p> <ul style="list-style-type: none"> –проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (ПРН3); –знати та розуміти основи права Європейського Союзу (ПРН4); –давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю (ПРН5); –застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права (ПРН8); – знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (ПРН13); –пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (ПРН19); –виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (ПРН20); –готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях (ПРН21); – надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (ПРН22).
<p>Зміст дисципліни</p>	<p><i>Розділ 1. Основні поняття та загальні інститути міжнародного права</i></p> <p>Тема 1. Теоретико-правові засади міжнародного права. Тема 2. Суб'єкти міжнародного права. Тема 3. Визнання і правонаступництво у міжнародному праві.</p> <p><i>Розділ 2. Галузі міжнародного права</i></p> <p>Тема 4. Право міжнародних договорів. Тема 5. Право міжнародних організацій і конференцій. Тема 6. Територія у міжнародному праві. Тема 7. Міжнародне гуманітарне право. Тема 8. Дипломатичне і консульське право. Тема 9. Міжнародне морське право. Тема 10. Міжнародне космічне і повітряне право. Тема 11. Міжнародне право в період збройних конфліктів. Тема 12. Міжнародне кримінальне право. Міжнародно-правова відповідальність і санкції. Тема 13. Міжнародне екологічне право. Тема 14. Міжнародне економічне право.</p> <p><i>Розділ 3. Міжнародне приватне право</i></p> <p>Тема 15. Міжнародне приватне право (поняття, предмет та система). Джерела міжнародного приватного права. Тема 16. Поняття та структура колізійних норм Тема 17. Суб'єкти міжнародного приватного права Тема 18. Правове регулювання сімейних правовідносин з «іноземним елементом». Тема 19. Правове регулювання трудових правовідносин з «іноземним елементом». Тема 20. Спадкування у міжнародному приватному праві Тема 21. Зобов'язання із завдання шкоди.</p>
<p>Критерії оцінювання роботи студентів</p>	<p>Оцінювання якості знань здобувачів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою</p>

здійснюється шляхом поточного, періодичного (тематичного), підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

Поточний контроль - це оцінювання навчальних досягнень здобувачів (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажанням підвищити попереднє оцінювання) та активності здобувачів на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання здобувачем тощо.

Форми участі здобувачів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз джерельної та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань.

Критеріями оцінки є:

усні відповіді:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки;

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми на **семінарському занятті - 5 балів:**

• **5 б.** ставиться, коли здобувач повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилення на літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Здобувач робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

4 б. ставиться, коли здобувач засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зав'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується

логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

- **3 б.** ставиться здобувачеві, який засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок.

- **2 б.** одержує здобувач, який невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок.

- **1 б.** одержує здобувач, який має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі правові документи.

До 10-ти балів здобувач може отримати за виконанні завдання **самостійної роботи** з тем, з урахуванням якості, повноти виконання завдання.

До 2-х балів ставиться здобувачеві, який робить вдалі доповнення протягом семінарських занять з певної теми, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань;

До 2-х балів ставиться здобувачеві, який підготував значний за обсягом та змістом конспект до семінарських занять з певної теми;

1 бал одержує здобувач, який старанно працював упродовж заняття, виконував вправи, залучався до колективних обговорень тощо.

Якщо здобувач жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль **0 балів**.

За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі - роботі конференцій, наукових гуртків, підготовці публікацій тощо можуть нараховуватися додаткові бали: **до 5 балів**.

Здобувач, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав **поточних оцінок**, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях здобувач може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Періодичний (тематичний) контроль

Періодичний / тематичний контроль може проводитися. Тривалість виконання відповідних контрольних завдань не повинна перевищувати двох академічних годин.

Формою проведення такого контролю може бути комплексна письмова контрольна робота - тестування, яке передбачає письмові відповіді студентів на трьохрівневі завдання. За їх виконання здобувач отримує оцінку, виражену в балах, яка враховується в процесі розрахунків оцінки за розділ. Максимальна кількість за комплексне тестування - 10 балів. У процесі виконання контрольних завдань здобувач може користуватися лише тими допоміжними матеріалами, які визначені викладачем. Здобувачам забороняється в будь-якій

формі обмінюватися інформацією з іншими студентами та користуватися матеріалами, крім дозволених. Якщо здобувач порушує встановлені правила, викладач може позбавити його можливості продовжувати виконання контрольних завдань, не перевіряє роботу, робить на ній відповідний запис і оцінює нулем балів.

Результати перевірки доводяться до відома здобувачів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Перескладання допускається в терміни, визначені викладачем, під час поточних консультацій.

Здобувач, який не з'явився на поточний контроль (незалежно від причини), має право один раз повторно пройти поточний контроль у визначені викладачем терміни під час поточних консультацій.

Підсумкова кількість балів за розділ визначається за вибором викладача як:

- сума балів за всіма формами контролю плюс оцінка підсумкової поточної контрольної роботи (тестів) (поточна оцінка + оцінка за контрольну роботу = підсумкова оцінка).

Підсумковий (семестровий) контроль

Семестровий контроль у формі екзамену, який проявляється як форма підсумкового контролю, який має на меті перевірити та оцінити отримані студентами знання, уміння і ступінь опанування ними практичних навичок, а також розвиток творчого мислення в обсязі вимог програми навчальної дисципліни і проводиться в період екзаменаційної сесії. Оцінювання здійснюється у балах, за національною шкалою та шкалою ЄКТС. Результат екзамену визначається як сума результатів поточного контролю та екзаменаційної оцінки.

Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота						Екзаме н	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Контрольна робота	ІНДЗ	Разом	Макс. - 40	100
Т.1-Т.3	Т.4- Т14	Т.15- Т.21					

	5	25	10	20		60		
<p>Політика курсу</p>	<p>T.1, T.2 ... T.21 – теми розділів.</p> <p>Відвідування лекцій є запорукою успішного опанування навчальної дисципліни. На лекційних заняттях викладач розкриває зміст всіх ключових аспектів теми, роз'яснює особливості правозастосування норм законодавства у відповідній сфері.</p> <p>Семінарське заняття проводиться у формі обговорення проблемних питань за темою заняття.</p> <p>В процесі проведення семінарського заняття здобувач повинен продемонструвати знання питань для обговорення та власний варіант вирішення завдань. На семінарському занятті навіть добре підготовлений студент не повинен залишатись пасивним спостерігачем, він має активно включатись у обговорення питань. Якщо ж здобувач не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Задля забезпечення кожному студенту навчальної групи отримати бали протягом семінарського заняття, окремим студентам викладач може дати письмове завдання за лекційним матеріалом.</p> <p>На семінарських заняттях можна користуватись технічними засобами, мобільними телефонами, ноутбуками при опрацюванні нормативно-правових актів. Аудіо- та/або відео - запис лекційних занять забороняється.</p> <p>Студент, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав <i>поточних оцінок</i>, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.</p> <p>Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни (набрали не менше 60 % від 100 балів), додаються бали за екзамен, - сумарний результат семестрового контролю в балах за шкалою ECTS заноситься у Відомість обліку успішності та Залікову книжку студента. У випадку отримання менше 60 балів (FX / F в ECTS) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноросійському державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).</p>							
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<ul style="list-style-type: none"> База рішень ЄСПЛ: https://hudoc.echr.coe.int. Міжнародна організація праці – http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm 							

- Міжнародна організація праці – <http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>
- Національна академія наук України (головний портал) – <http://www.nas.gov.ua/Pages/default.aspx>
- Національна академія правових наук України – <http://www.aprnu.kharkiv.org/>
- Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
- Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України – <http://www.niss.gov.ua>
- Офіційний сайт ОБСЄ: <https://www.osce.org>.
- Офіційний вісник України – <http://ovu.com.ua/>
- Офіційний сайт ЄС: <https://eeas.europa.eu>.
- Офіційний сайт МАГАТЕ: <https://www.iaea.org>.
- Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду: <https://www.imf.org>.
- Офіційний сайт НАТО: <https://www.nato.int>.
- Офіційний сайт ООН: <https://www.un.org>.
- Сайт даних про організації системи ООН: <http://www.unsystem.org>
- Сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій: <http://www.ier.com.ua>
- Сайт Комісії міжнародного права: <http://www.un.org/law/ilc>
- Сайт міжнародних договорів: <http://treaties.un.org/>
- Сайт Міжнародного кримінального суду: <http://www.icc.org>
- Сайт Міжнародного Суду ООН: <http://www.icj-cij.org>
- Сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України: <http://www.me.gov.ua>
- Сайт ООН: <http://www.un.org>
- Урядовий портал (єдиний веб-портал органів виконавчої влади України) – <http://www.kmu.gov.ua/control/>
- Теліпко В. Е., Овчаренко А. С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 608 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/26_2-Mizhnarodne_publichne_pravo-Telipko2010.pdf
- Міжнародне публічне право: підручн. / В.Ф. Антипенко, Л.Д. Тимченко, О.В. Беглий, О.А. Радзівілл [та ін.]; відп. ред. В.Ф. Антипенко. В 3-х томах: Т. 1. К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. 422 с. URL: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/22/antipenko_mizhnarodne_publichne_pravo.pdf
- Міжнародне право: навч.-метод. пос. для студентів юридичного факультету / уклад. К. Ю. Фіщенко, В. Х. Ярмачі, М. К. Гопич Одеса: ОДУВС, 2015. 286 с. URL: http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/1974/1/Посібник_МП.pdf

Матеріально-технічне забезпечення

Аудиторії корпусу № 1 ЦДПУ ім. В.Винниченка, лабораторне обладнання, навчальні стенди, проектор, ноутбук, смартфон, наукова література, презентаційні матеріали.

- Конвенція про мирне розв'язання міжнародних сутичок від 18 жовтня 1907 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

- Конвенція, що регулює деякі питання, зв'язані з колізією законів про громадянство від 12 квітня 1930 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Статут Організації Об'єднаних Націй від 26.06.1945 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- Статут Міжнародного суду ООН від 26.06.1945 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Загальна декларація прав людини від 10.12. 1948 р. URL: [http // zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).
- Конвенція про попередження злочинів геноциду і покарання за нього від 09.12. 1948 р. URL: <http // zakon.rada.gov.ua>.
- Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях від 12.08.1949 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Женевська конвенція про поліпшення долі поранених, хворих і осіб, що потерпіли аварію корабля зі складу збройних сил на морі від 09.12.1949 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Женевська конвенція про поводження з військовополоненими від 12.08.1949 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Конвенція про статус біженців від 28.07.1951 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Договір про Антарктику від 01.12.1959 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Віденська конвенція про дипломатичні зносини 18.04.1961 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Конвенція про скорочення без громадянства від 13.08.1961 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Віденська конвенція про консульські зносини від 24.04.1963 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 16.12.1966 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Договір про принципи діяльності держав з дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць і інші небесні тіла від 27.01.1967 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Договір про нерозповсюдження ядерної зброї від 01.07.1968 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Конвенція про спеціальні місії від 08.12.1969 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН від 24.10.1970 р. <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Конвенція про припинення злочину апартеїду і покарання за нього від 30.11.1973 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру від 14.03.1975 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

- Додаткові Протоколи I і II 1977 р. до Женевських конвенцій 1949 р. [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).
- Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату від 11.12.1997 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Віденська конвенція про правонаступництво держав стосовно договорів від 23.08. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Конвенція ООН з морського права від 10.12.1982 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Конвенція проти катувань і інших жорстоких, нелюдських чи принижуючих гідність видів поводження і покарання від 10.12.1984 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Віденська конвенція про право договорів між державами і міжнародними чи організаціями між міжнародними організаціями від 21.03.1986 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Конвенція про права дитини від 20.11.1989 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Статут Ради Європи від 05.05.1949 р. URL:// zakon.rada.gov.ua.
- Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. // URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Заключний акт Наради з безпеки і співробітництва в Європі від 01.08.1975 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Регламент Європейського Суду з прав людини, прийнятий у Страсбурзі 01.11.2003 р. // URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Статут Міжнародного трибуналу по Югославії від 25.05.1993 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Статут Співдружності Незалежних Держав від 22.01.1993 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Угода про партнерство і співробітництво між Україною та Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами від 14.06.1994 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <http:// www.zakon.rada.gov.ua>.
- Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Про правонаступництво України: Закон України від 12.09.1991 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Про Уповноваженого Верховної Ради з прав людини: Закон України від 23.12.1997 р. // URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Про дипломатичну службу України: Закон України від 20.09.2001 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.
- Консульський статут України : Указ Президента України від 02.04.1994 р. URL: <http:// zakon.rada.gov.ua>.

